

FUNDACIÓ MALLORCA LITERÀRIA

ACTIVITATS EDUCATIVES

CURS 2022-2023

Departament de Cultura, Patrimoni
i Política Lingüística
Consell de Mallorca

Amb el suport de:

El Servei Educatiu

de la Fundació Mallorca Literària

La Fundació Mallorca Literària és l'entitat encarregada de gestionar tres centres museogràfics d'especialitat literària: la Casa Llorenç Villalonga. Museu Literari a Binissalem, el Museu de la Paraula. Casa Rafel Ginard a Sant Joan i el Centre de Poesia Blai Bonet a Santanyí, espai de transició a l'espera de l'obertura de la nova Casa Blai Bonet. Centre de poesia.

D'acord amb els objectius fundacionals, l'entitat es proposa oferir les eines i els recursos per donar a conèixer les figures i obres dels autors esmentats, alhora que té per finalitat difondre i fomentar el coneixement del patrimoni literari i cultural de Mallorca. Per aquest motiu la Fundació és impulsora de diferents projectes, com ara: Poeteca, Cançoner de Mallorca, Llegir, WoW Mallorca...

En el si d'aquests objectius té un paper fonamental el Servei Educatiu de la Fundació que adapta els continguts dels projectes esmentats per al públic infantil i juvenil, i també els trasllada als centres educatius i altres espais, com ara biblioteques i centres culturals, punts geogràfics assenyalats, etc. La tasca del Servei Educatiu es presenta sota un nombrós i variat ventall de propostes educatives que varien en contingut i forma per tal que puguin complir els interessos dels diferents nivells educatius i atendre's als recursos de cada centre.

En aquest document trobareu la nostra proposta d'activitats organitzada en diferents eixos: Visites als museus, Patrimoni oral, Tradicionari, Literatura (narrativa i poesia) i Literatura i Paisatge.

Les propostes educatives de la Fundació són gratuïtes i el personal educador es desplaça als centres educatius o altres espais el dia i hora assenyalats, en previ acord entre l'entitat i el professorat.

Confiam que l'oferta educativa per a aquest nou curs sigui del vostre interès i vos animam a fer-nos arribar totes les peticions i suggeriments que creieu pertinents.

Gràcies!

Sol·licituds

Com demanar les nostres activitats?

- Les reserves d'activitats es fan a través de la nostra pàgina web: www.mallorcaliteraria.cat
- Per a consultes podeu escriure a l'adreça: educatives@mallorcaliteraria.cat

A l'apartat Educació de la web podeu cercar les activitats per nivell educatiu, tipologia i àmbit. A l'espai dedicat per a cada activitat trobareu informació complementària a la detallada en aquest document amb icones (nivell, durada, requisits...) i si escau, material de descàrrega amb continguts addicionals.

Per sol·licitar l'activitat pitjau el botó d'Inscripció i emplenau la informació requerida del següent quadre:

The form is a dark grey rectangle with white text. It contains the following fields:

- Nom* (Name)
- Llinatges* (Surnames)
- Teléfono* (Phone)
- Correu Electrònic* (Email)
- DNI* (DNI)
- Data de Naixement (Date of Birth)
- Localitat de residència (Residence location)
- Missatge (Message)
- ☐ Termes i condicions* (Terms and conditions)

A yellow arrow points from the 'Missatge' field to the explanatory text below. A yellow button with a right-pointing arrow is located at the bottom right of the form.

Al cos del missatge cal especificar:

- Centre educatiu
- Curs, grups i nombre d'alumnes per grup
- Proposta de dia i horaris

ATENCIÓ!

- * Cada centre pot triar un **màxim de 3 activitats diferents**.
- * Hi ha activitats amb un **màxim de grups establert**.

Consideracions prèvies

i bones pràctiques

Les activitats estan disponibles durant el període assenyalat a la pàgina web. La seva realització estarà subjecta a la disponibilitat i recursos del personal educador de la Fundació Mallorca Literària.

Si l'activitat requereix un material o recursos específics, es consensuarà amb el centre la seva disposició. El material de la Fundació que hagi d'emprar l'alumnat comptarà amb mesures d'higiene.

La Fundació Mallorca Literària no es fa càrrec del desplaçament del grup fins al lloc de realització de l'activitat, que serà prèviament consensuat amb l'organització.

La major part de les activitats són gratuïtes, a excepció d'aquelles que requereixen la presència d'un artista, que tenen un cost de 2 € per alumne.

BONES PRÀCTIQUES

- * Els mestres i el professorat són els responsables de l'alumnat durant el transcurs de l'activitat. La seva presència és obligatòria durant tota l'activitat.
- * Cal que l'arribada del grup sigui a l'hora indicada i que s'avisi per telèfon en cas de retard.
- * A les sales del museu no es pot menjar, beure ni tocar els objectes. Tampoc no està permès xerrar per telèfon mòbil. Es poden fer fotografies. En cas de dubte, consultau el personal encarregat de l'activitat.
- * Si per a la vostra organització, voleu realitzar el berenar a les nostres instal·lacions abans o després de l'activitat, comentau-ho al personal del centres, vos indicaran quin és el lloc adequat per fer-ho.
- * Cal fer un recompte dels infants cada vegada que es canvia d'espai i abans de partir, molt especialment en les activitats que impliquen desplaçament.
- * Cal respectar l'entorn, especialment si l'activitat es desenvolupa en un espai natural. Durant les sortides anau sempre pels camins, tret que l'educador n'indiqui el contrari. Respectau animals i plantes.
- * Duis calçat còmode i roba adequada per a l'època de l'any i les condicions meteorològiques.

VISITA EL MUSEU

Casa Llorenç Villalonga. Museu Literari

La visita permet connectar de manera vivencial amb la figura i l'obra de l'escriptor. La museografia presenta un recorregut variat, amb escenaris com la **cambra de Dona Obdúlia** (protagonista de '**Mort de dama**', la primera novel·la de Villalonga), el Bar Riskal, un dels cafès dels anys trenta freqüentats per personalitats de l'època i altres espais que donen a conèixer la **trajectòria vital i literària de l'autor**, les seves principals obres i les claus de la seva concepció literària.

Llorenç Villalonga començà a gestar '**Bearn o la sala de les nines**' (1956), la seva obra principal, al casal de Can Sabater. L'edifici, a més de ser un espai idoni per a la contextualització i coneixença de l'autor, permet descobrir l'**arquitectura dels casals senyorials del s. XVII** que, en aquest cas, donen compte de la vida del senyoriu dedicat a la pagesia.

2n cicle Infantil, Primària, ESO, Batxillerat

45 min - 1 h

Activitat combinable amb altres propostes:

Visita a la casa museu + taller d'exlibris

Descoberta dels exlibris més singulars que formen part de l'arxiu de la Fundació i creació d'un disseny personal per marcar els llibres de la biblioteca personal.

2 h

VISITA EL MUSEU

Museu de la paraula. Casa Rafel Ginard

Visita a la casa on va créixer el folklorista Rafel Ginard. La museografia ens acosta a la seva figura i la tasca recopiladora de sabers populars, en especial les cançons que recollí i publicà a la seva magna obra el [Cançoner Popular de Mallorca](#) i que constitueix, juntament amb les Rondalles de Mossèn Alcover i el Diccionari Alcover-Moll, un dels pilars de la cultura catalana a Mallorca. S'hi suma la recent i progressiva publicació del [Calendari Folkloric](#) que dona compte de la Mallorca rural del passat.

L'edifici és un exemple d'aquesta societat d'antany: una distribució arquitectònica que denota la vida humil de la pagesia del passat i tot d'elements etnogràfics que menen un viatge a la Mallorca preturística a través del patrimoni oral recopilat per Ginard.

Infantil, Primària,
ESO, Batxillerat

45 min

Activitat combinable amb altres propostes:

Visita combinada:
CRG + Els Calderers (Vilafranca) o
la Institució Alcover (Manacor)

Visita amb ruta:
CRG + Rafel, memòria
d'infantesa al Pla

2 h

Visita amb continguts extres:

- 4A i 5A, 1r i 2n cicle Primària: Canten-i-Conten (un tast)
- 3r cicle Primària: Boiets Films: vídeos de l'Illa dels Tresors
- ESO, Batxillerat: Jugam amb el Cançoner Popular de Mallorca
La feina que no s'acaba mai (documental)

1 h 15
min

2 h

VISITA EL MUSEU

Casa Blai Bonet. Centre de Poesia

Visita a l'exposició permanent sobre **Blai Bonet** a la sala d'exposicions de la 2a planta del Centre Cultural ses Cases Noves a Santanyí, a l'espera que finalitzin les obres de la futura Casa Blai Bonet. Centre de Poesia al carrer de Palma n. 74 de la vila, casa on va viure el poeta. S'hi troba una mostra interpretativa que repassa la **trajectòria personal i literària de l'escriptor**, que inclou des de la creació narrativa i poètica, fins a les facetes com a crític d'art, cinèfil, artista plàstic...

Tot plegat esdevé un primer contacte amb aquesta figura polièdrica i fascinant, representativa de la literatura de postguerra a Mallorca i en especial, capdavantera de la literatura del migjorn de l'illa.

2n i 3r cicle Primària,
ESO, Batxillerat

45 min

Activitat combinable amb altres propostes:

Visita amb ruta

CBB + Santanyí literari i llegendari

2 h

Visita amb taller

CBB + Cianotípia i poesia

1 h 30 min

...escrit a Santanyí, dins l'aiguavés,
en una taula braser, amb els peus
descalços en terra".

BLAI BONET A CARLES REBAUSA
Entrevista, 1997

La trajectòria de Blai Bonet, vital i lliure, està marcada per la melancolia que
l'afecta a dur una vida replegada i a romandre a la casa de Santanyí durant la
major part dels anys. Allà està el seu refugi, però també el seu punt de partida
entre el cor i l'espai, allà es troba la seva casa, la seva vida, la seva obra.

El text de la introducció de la mostra està escrit a Santanyí, dins l'aiguavés,
en una taula braser, amb els peus descalsos en terra".

Blai Bonet és el punt de trobada d'un món que se'n va de literatura i de poesia,
d'un món que se'n va de literatura i de poesia, d'un món que se'n va de literatura i de poesia.

ORALITAT

Illa dels Tresors a l'aula: comença el joc!

L'illa dels Tresors és un **joc digital** per conèixer les **llegendes de Mallorca** a través de la geografia de l'illa. Quines llegendes hi ha, quin tipus de personatges les protagonitzen, on estan geolocalitzades..., són aspectes que se sumen a un conjunt de continguts literaris, històrics, culturals i lingüístics que posen a l'abast de tots els públics i d'una manera lúdica aquesta part del patrimoni oral de Mallorca.

El joc està disponible en quatre idiomes i és apte per a dispositius Android i IOS; L'aplicació també funciona en determinats ChromeBooks, tauletes tàctils i pissarres digitals que compten amb algun d'aquests sistemes operatius, motiu pel qual esdevé una eina ideal per treballar les llegendes a l'aula, a través de la ludificació.

L'activitat consisteix en una immersió en aquests i altres continguts derivats del joc – què són les llegendes, fórmules d'inici i final, personatges, transmissió...– alhora que es juga una partida conjunta com a mostra del funcionament de l'aplicació.

2n i 3r cicle Primària

1 h 30 min

Activitat amb requeriments tècnics:

- Connexió inalàmbrica a l'aula
- Pissarra digital amb altaveus i/o Chromebooks amb l'aplicació instal·lada

ORALITAT

Boiets i juganers: jocs i tallers de l'Illa dels Tresors

A partir del joc digital de l'Illa dels Tresors sorgeixen diferents propostes que continuen la difusió del **patrimoni llegendari de Mallorca**. Arran d'aquí prenen forma els jocs i tallers de l'Illa dels Tresors que fan extensius els continguts del joc fora de la pantalla, els constitueixen:

Joc Boiet:

Adaptació del recurs digital en format de joc de taula gegant inspirat en propostes similars com ara el joc de l'Oca o el Trivial.

Jocs de taula:

Dòmino, qui és qui, Jenga, tres en ratlla i joc de memòria adaptats als personatges que protagonitzen les llegendes.

Taller "Noves històries, antigues llegendes":

Activitat de creació d'històries basades en els personatges, fets i localitzacions de llegenda, però sorgides amb ajuda de l'atzar.

Aquesta activitat la poden realitzar fins a tres grups de manera simultània. D'acord amb la disponibilitat d'espais de cada centre, s'estableix una zona per a cada activitat i els grups van rotant per cada una de les propostes.

2n cicle Primària

4 h

Material necessari per alumne

- Calcetins

ORALITAT

Canten-i-Conten

Contallegendes de petit format a càrrec de **Maria Adrover**, actriu i música, que com a bona narradora d'històries ens contarà algunes de les llegendes més especials de Mallorca, i també tots els secrets sobre els personatges que les protagonitzen i els llocs on podem trobar aquestes històries que venen d'enrere.

L'activitat esdevé una primera presa de contacte amb aquest llegat popular, tot donant resposta a les preguntes bàsiques que el conformen —Qui? Què? Com?— i propiciant l'espai per a la interacció i la participació del públic.

Aquesta activitat es pot sol·licitar un màxim de 2 sessions per centre

4A i 5A, 1r cicle Primària

45 min - 1 h

Activitat de pagament
2€/alumne

ORALITAT-TRADICIONARI

Vida i Mort: Nit de les Ànimes i Tots Sants

del 18/10 al 08/11 de 2022

Per conèixer les festes, costums i rituals del **Tradicionari de Mallorca**.

Les tradicions i costums entorn de la vida i la mort són presents en les diferents cultures del món, cadascuna amb les seves particularitats, però observades de prop, s'hi descobreixen semblances.

A Mallorca les tradicions al voltant de la mort s'han desenvolupat a través de ritus funeraris i, col·lectivament, en la celebració de la festa més important de la tardor: Tots Sants, precedida de la Nit de les Ànimes.

Actualment, però, la pràctica dels rituals i costums és minoritària, un símptoma més del pas cap a la modernitat i la inserció en la globalització, aspectes gairebé generalitzats en les societats occidentals. Aquest traspàs també ha afectat al tractament de la mort en el nucli familiar, i també en la dimensió col·lectiva.

Aquesta activitat és una introducció als conceptes, rituals i elements que conformen la celebració de la mort en la nostra cultura, a través de propostes teòriques i pràctiques adaptades a cada cicle.

Primària

1 h - 1r cicle

1 h 30 min - 2n i 3r cicle

Activitat amb requeriments tècnics:

- Connexió inalàmbrica a l'aula
- Pissarra digital amb altaveus

Material necessari per a l'alumnat de 2n i 3r cicle:

- Pot petit de vidre (màxim 300 gr)

Aquesta activitat es pot sol·licitar un màxim de 3 sessions per centre

ORALITAT-TRADICIONARI

EN PARLAM: Celebrar la vida i la mort

del 18/10 al 08/11 de 2022

En la cultura judeocristiana els rituals i costums al voltant de la mort tenen el seu punt àlgid a la tardor, en la celebració de la Nit de les Ànimes, Tots Sants i el Dia dels Difunts. Actualment, però, la pràctica és minoritària per mor de diferents factors: una societat moderna i majoritàriament laica, i el fenomen de la globalització. En aquest traspàs el tractament de la mort en el nucli familiar i en la dimensió col·lectiva ha canviat.

En aquesta **xerrada** debatrem com vivim i celebrem la mort avui en comparació amb la societat d'ahir, i també com la viuen altres cultures, cadascuna amb les seves particularitats, però observades de prop, s'hi descobreixen semblances.

ESO, Batxillerat

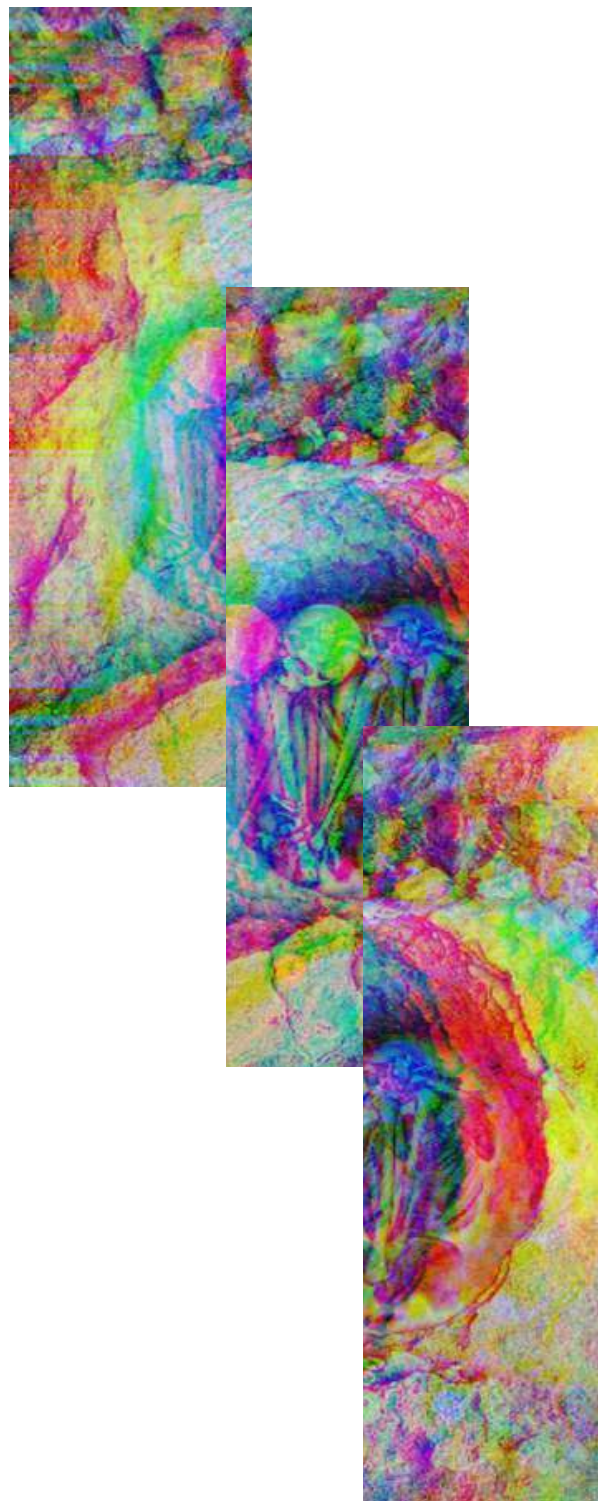

1 h

Activitat amb requeriments tècnics:

- Connexió inalàmbrica a l'aula
- Pissarra digital amb altaveus

ORALITAT-TRADICIONARI

Festa o bonda: Darrers Dies i Quaresma

del 9 al 28 de febrer de 2023

Per conèixer les festes, costums i rituals del **Tradicionari de Mallorca**.

Tradicionalment, el Carnestoltes a l'illa ha comprès un ritual més extens que les disfresses per lluir a les rues a les quals estam avesats avui en dia. S'hi esdevé un ritual alliberador i catàrtic dels impulsos i les emocions amb l'objectiu de reduir les temptacions durant la Quaresma, el cicle que el segueix i que representa la privació dels plaers i l'abstinència de la carn, però també es relaciona amb la cultura de l'esforç i la perseverança.

Aquesta activitat és una introducció als conceptes, rituals i elements que conformen les celebracions dels Darrers Dies i la Quaresma a través de propostes teòriques i pràctiques adaptades a cada cicle.

Primària

1 h 30 min

Activitat amb requeriments tècnics:

- Connexió inalàmbrica a l'aula
- Pissarra digital amb altaveus

Aquesta activitat es pot sol·licitar un màxim de 3 sessions per centre

LITERATURA-NARRATIVA

Taller d'escriptura creativa

Activitat per activar la imaginació i la creativitat a partir d'exercicis de caràcter lúdic inspirats en la '[Gramàtica de la fantasia](#)' (1973) de Gianni Rodari.

Es tracta d'una proposta guiada que posa el focus en la paraula com a motor de la mateixa creació. En aquest taller l'alumnat posarà en pràctica exercicis d'observació i creació que els menaran gradualment a escriure una història, tot plegat amb l'ajuda de material facilitat i grans dosis de joc, atzar i fantasia.

3r cicle Primària

2 h

Activitat amb requeriments tècnics:

- Connexió inalàmbrica a l'aula
- Pissarra digital amb altaveus

**Aquesta activitat es pot sol·licitar
un màxim de 2 sessions per centre**

LITERATURA-NARRATIVA

Les Contadores

del 27/01 al 03/02 de 2023

4A i 5A, 1r cicle Primària

1 h

*Aquesta activitat es pot sol·licitar
un màxim de 2 sessions per centre*

Espectacle de petit format a càrrec de **Francesca Vadell**, adreçat al públic infantil per tal de convidar-lo a la presentació d'un bon nombre de referents femenins en l'àmbit de la creació literària: Mercè Rodoreda, Gloria Fuertes, Maria Antònia Salvà...

La proposta parteix de la idea de l'escriptura com a mitjà d'aproximació al món i de relació amb ell, una connexió també assumida per les dones al llarg de la història i que es desplega de manera diversa a partir de les diferents experiències personals. Les Contadores vol esdevenir així un primer contacte amb aquestes dones creadores, que vol trencar el prejudici de l'existència d'una "literatura de dones".

**Activitat
de pagament**
2€/alumne

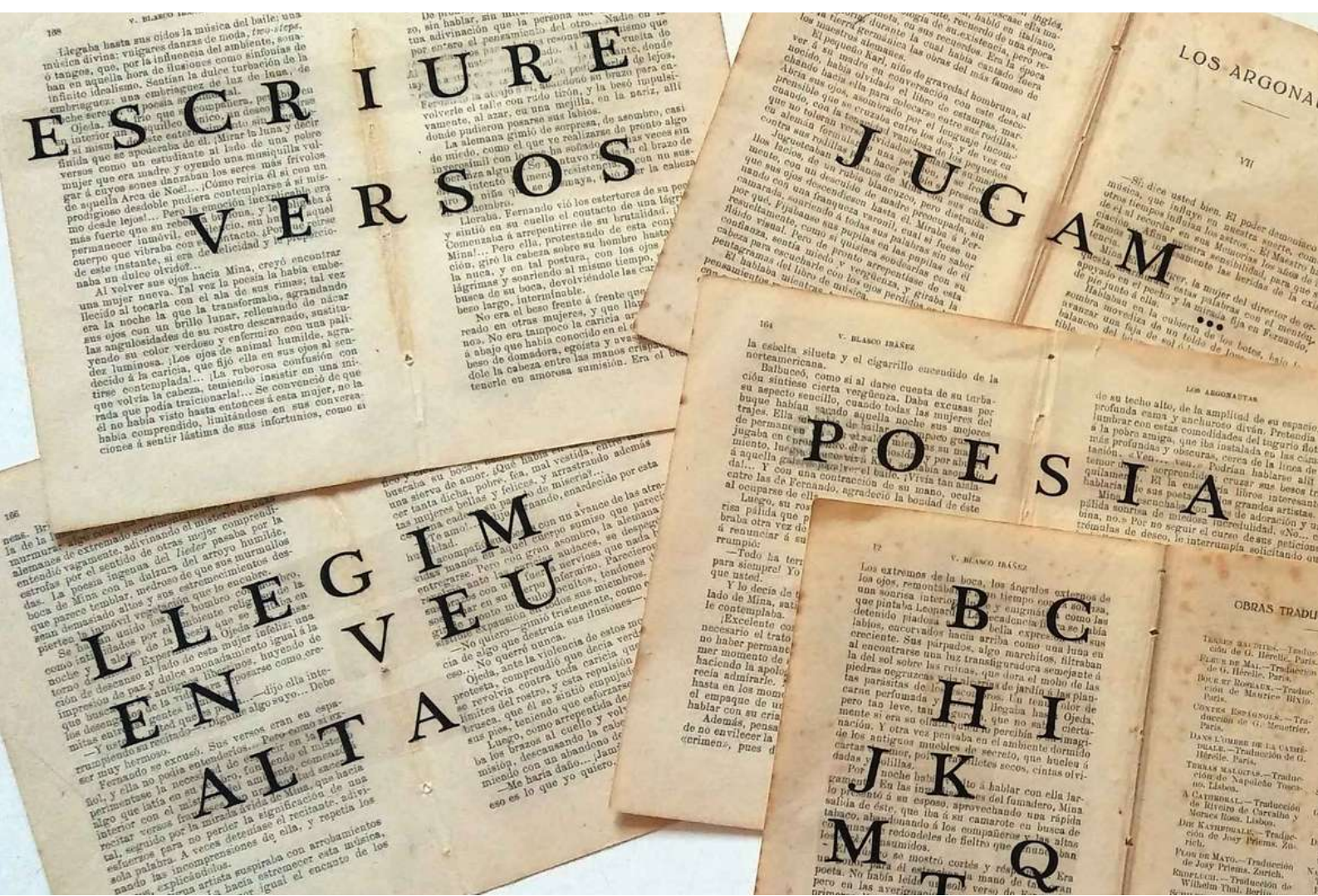
5

proposta per descobrir la poesia com a experiència creativa a partir de tècniques posades en pràctica pels escriptors i artistes de les avantguardes històriques: escriptura ratllada, collage, escriptura automàtica...

Per fer aquestes primeres provatures poètiques partirem dels continguts de la **Poeteca**, espai de recopilació de la poesia escrita en català, així com d'altres referents de la poesia catalana contemporània i actual.

Durem a terme activitats engrescadores per desfer tòpics com "La poesia és difícil" o "La poesia no és per a tothom".

LITERATURA-POESIA

Poeteca X Slam

Activitat amb **Sion Capçana**, poeta capdavanter de la pràctica del Poetry Slam en català a Mallorca.

L'slam és la posada en escena de creacions poètiques pròpies. En aquesta pràctica no sols és important què diu el poema, sinó també com es diu: l'entonació, la musicalitat, els detalls performatius, l'espontaneïtat...

Aquesta proposta és una primera presa de contacte amb el Poetry Slam de la mà dels continguts de la **Poeteca**, que serviran d'inspiració per a les creacions poètiques resultants.

Una activitat per treballar les habilitats expressives i de comunicació, així com fomentar l'ús de la llengua i difondre la poesia escrita en català.

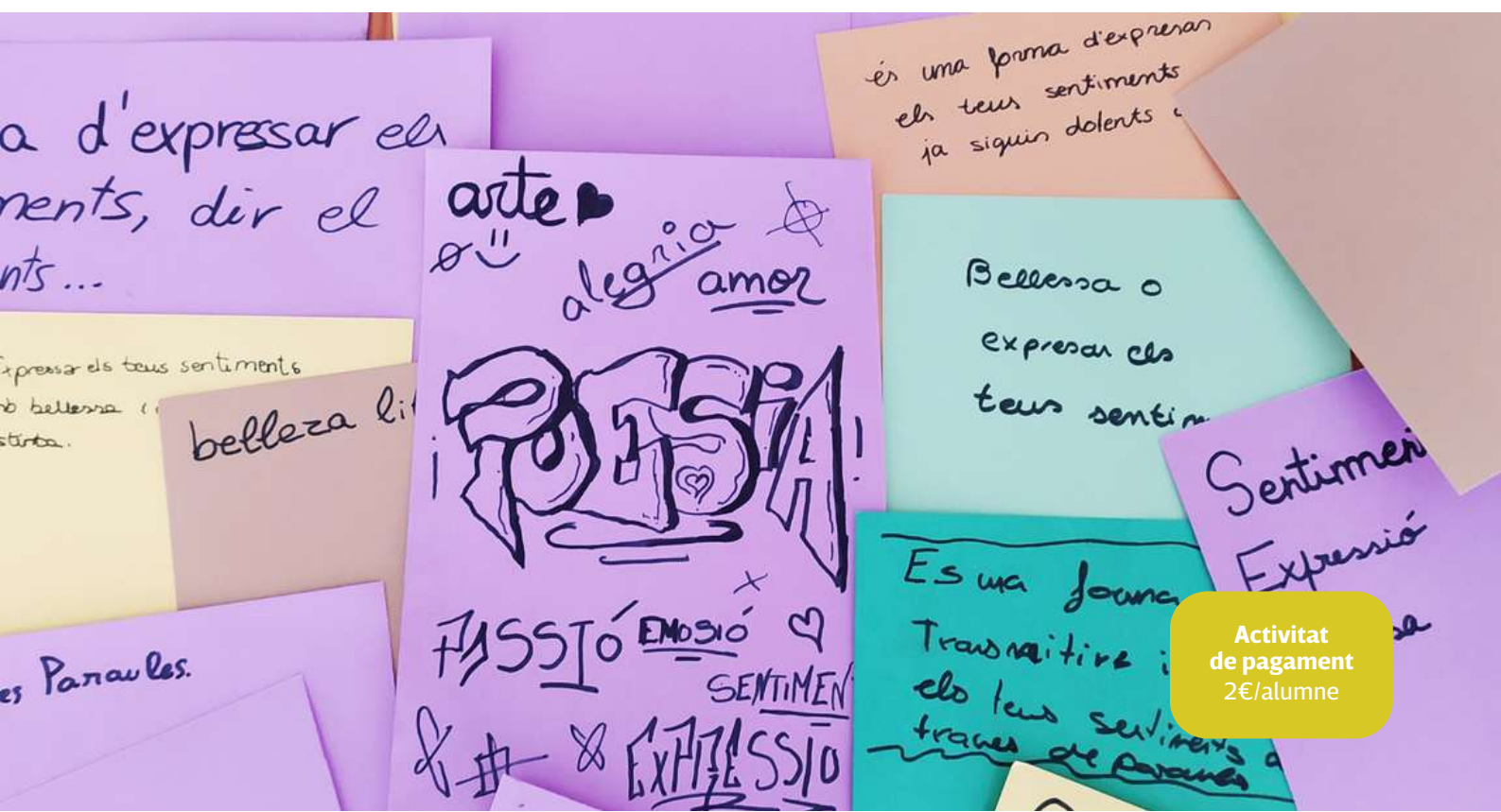
2n cicle ESO,
Batxillerat

1h

Aquesta activitat es pot sol·licitar un màxim de 2 sessions per centre

PAISATGE I LITERATURA

Passejar entre mots: descobreix el teu redol

Sol·licituds abans del 21/11 de 2022

Passejar entre mots: descobreix el teu redol té per objectiu explorar la **relació entre literatura i paisatge**, redescobrir l'entorn en què vivim i sumar-hi valor patrimonial, en aquest cas, la literatura oral i escrita.

La proposta es desenvolupa com a projecte per curs-centre per tal que l'alumnat s'engresqui en la creació d'una ruta literària de la seva zona: recerca d'informació, concepció d'un itinerari, recursos de difusió, accions in situ...

ESO, Batxillerat

A determinar en
diferents sessions

L'alumnat desenvoluparà progressivament la seva **Ruta entre Mots** sota la supervisió i guia del professorat i el personal educador de la Fundació Mallorca Literària, així com altres agents escaients.

PAISATGE I LITERATURA

Ruta Illa dels Tresors: Palma llegendària

2n i 3r cicle Primària

2 h 30 min

Sortida: plaça convent Santa Magdalena
Arribada: plaça Major

**Aquesta activitat es pot sol·licitar
un màxim de 3 grups per centre**

Quines són les llegendes de l'Illa dels Tresors que podem localitzar a Ciutat?

En aquesta ruta en descobrirem un bon parell!
Un recorregut de 5 fites en el qual no faltaran per contar secrets, curiositats i anècdotes que s'amaguen entre els carrerons de Palma.

Un **itinerari dinamitzat** amb petits reptes i preguntes que vos proposa l'equip educador de la Fundació Mallorca Literària.

PAISATGE I LITERATURA

Rutes literàries

Rutes guiades per **descobrir el territori** des de diferents perspectives: literatura, patrimoni oral, història... Mirades que posen en evidència el patrimoni intangible que omple de sentit Mallorca.

Aquesta és una proposta sota el guiatge de guies especialitzats i un equip educador amb formació que aportarà a la vostra ruta el toc lúdic i participatiu per fer de l'itinerari una gran experiència.

Alguns dels llocs que hem explorat a través de les paraules són: Palma, Manacor, Llubí, Cala d'Or, Sóller...

Demaneu pel vostre redol i meravellau-vos de tot el que s'hi amaga!

2n i 3r cicle Primària,
ESO, Batxillerat

2 h - 2 h 30 min
(segons ruta)

**Aquesta activitat es pot sol·licitar
un màxim de 2-3 grups per centre
segons la ruta**

Resum de les activitats

i a quins cursos van adreçades

ACTIVITAT	A QUI VA ADREÇADA?
Visita Casa Llorenç Villalonga. Museu literari	2n cicle Infantil, Primària, ESO, Batxillerat
Visita Museu de la paraula. Casa Rafel Ginard	4A i 5A, Primària, ESO, Batxillerat
Visita Casa Blai Bonet. Centre de Poesia	2n i 3r cicle Primària, ESO, Batxillerat
Illa dels Tresors a l'aula: comença el joc!	2n i 3r cicle Primària
Boiets i juganers: jocs i tallers de l'Illa dels Tresors	2n cicle Primària
Canten-i-Conten	4A i 5A, 1r cicle Primària
Vida i Mort: Nit de les Ànimes i Tots Sants	Primària
EN PARLAM: Celebrar la vida i la mort	ESO, Batxillerat
Festa o bonda: Darrers Dies i Quaresma	Primària
Taller d'escriptura creativa	3r cicle Primària
Les Contadores	4A i 5A, 1r cicle Primària
Laboratori poètic	2n i 3r cicle Primària, 1r cicle ESO
Poeteca X Slam	2n cicle ESO, Batxillerat
Passejar entre mots: descobreix el teu redol	ESO, Batxillerat
Ruta Illa dels Tresors: Palma llegendària	2n i 3r cicle Primària
Rutes literàries	2n i 3r cicle Primària, ESO, Batxillerat

 Departament de Cultura, Patrimoni
i Política Lingüística
Consell de Mallorca

Amb el suport de:

Amb la col·laboració de

Ajuntament de
Sant Joan

AJUNTAMENT DE
BINISSALEM

Ajuntament de Santanyí

Institució Pública
Antoni M. Alcover

www.mallorcaliteraria.cat
educatives@mallorcaliteraria.cat
971886014